

Вимоги при закупівлі» щодо відповідності вимогам сучасних європейських стандартів. Оскільки вітчизняна молокопродукція зарекомендувала себе як продукція низької якості, то на даному етапі необхідне відродження іміджу якості вітчизняного молока та молочної продукції за допомогою маркетингових засобів. Лише за дотримання таких умов вітчизняна молочна продукція буде високоякісною, а отже, конкурентоспроможною на світовому ринку.

Список використаних джерел

1. Організація виробництва на підприємстві харчової промисловості: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. Т.Л. Мостенська. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 492с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.vn.ukrstat.gov.ua/>.
3. <https://edclub.com.ua>.
4. Дідур, С.В. Молочна галузь України: тенденції та перспективи розвитку / С.В. Дідур, Д.Б. Лозовик // Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. – 2012. – № 3 (74). – С.148-151.
5. Галушко, В.П. Зарубіжні системи забезпечення якості молока у виробничому ланцюзі та можливості їх застосування в Україні / В.П. Галушко, І.М. Суха // Економіка АПК. – 2011. – № 3. – С. 137-142.
6. <http://www.m.nayka.com.ua/>.

*Жосан Т.І., студ. гр. ЕЕ-17м
(науковий керівник – Полтавець М.М., викл.)
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький*

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПРОЕКТІВ З ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Ступінь розвитку економіки, та, відповідно, рівень життя населення будь-якої країни безпосередньо пов'язані з кількістю енергії, що споживається. Якщо до недавнього минулого головним фактором розвитку економіки було збільшення споживання матеріальних і енергетичних ресурсів, то найактуальнішим питанням сьогодення є підвищення ефективності їх використання. Тому, на сучасному етапі розвитку народного господарства, економія паливно-енергетичних, матеріальних, трудових та інших ресурсів є найважливішим завданням вітчизняних підприємств. У зв'язку з цим виникає потреба в розробці сучасних технологій та проведенні організаційно-технічних й економічних заходів з енергозбереження [1].

На шляху вибору кращого енергозберігаючого проекту першим кроком є визначення економічної ефективності кожного із заходів, запропонованих до впровадження на підприємстві. Менеджмент зацікавлений у економічному результаті, який може отримати підприємство внаслідок інвестування у певний захід чи групу заходів. Цей результат повинен визначатися на весь період життя проекту, враховувати зміну вартості грошей, податкові особливості, вартість інвестиційного капіталу та вартість проекту у поточному році. Найвні методики

розрахунку економічної ефективності інвестиційних проектів не задовольняють повністю поставленій умові. Визначення оптимальної методології для розрахунку економічної ефективності для вибору заходів з енергозбереження є основним завданням даного дослідження.

Методики визначення економічної ефективності заходів з енергозбереження розглянуто у роботах Ю.В. Дзядикевича, А.І. Єрьомкіна, А.І. Лісничої, Н.О. Бойко, О.І. Амоші, В.В. Джеджули. Однак остаточного рішення щодо вибору методики розрахунку економічної ефективності енергозберігаючих заходів поки що не існує. Саме тому виникає необхідність у дослідженні різних підходів до вирішення цієї проблеми та визначення особливостей розрахунку економічної ефективності заходів з енергозбереження.

Згідно економічної теорії поняття «ефективність» – це одне з найбільш загальних наукових понять, що не мають поки єдиного загальновизнаного визначення. У західній і вітчизняній економічній літературі економічну ефективність розглядають як складну і багатоаспектну категорію, що складається з:

- відношення між витратами ресурсів і обсягом товарів та послуг, які з них виробляються;

- максимального обсягу виробництва товарів і послуг з використанням мінімальної кількості ресурсів;

- виробництва товарів певної вартості за найменших витрат ресурсів;

- отримання максимуму з доступних для людини обмежених ресурсів;

- відношення цінності результату до цінності витрат.

Як правило, в ресурсних витратах виділяють час і тоді говорять, що ефективність це комплексна властивість дії, яка характеризується такими властивостями, як: результативність (здатність дії давати очікуваний результат); ресурсоемність (витрати ресурсів); оперативність (витрати часу).

До найбільш поширених економічних критеріїв оцінки ефективності інвестицій в заходи з енергозбереження відносять: чистий приведений дохід; чиста теперішня вартість; індекс рентабельності інвестицій; внутрішня норма прибутку; простий термін окупності інвестицій; коефіцієнт ефективності інвестицій; капіталізований дохід; повний економічний результат проекту [2].

У ДСТУ 2155-93 пропонується для порівняння економічних показників ефективності інвестування у енергозбереження провести розрахунок прибутку підприємства до і після реалізації заходів з енергозбереження шляхом виділення із загальної частини прибутку тієї його частини, що залишається у розпорядженні підприємства.

О.М. Беловою [3] пропонується у якості оптимального критерію прийняти дисконтований період окупності період, за який сума чистого прибутку і амортизаційних відрахувань досягне значення дисконтованих початкових інвестицій. Основними перевагами цього методу, на думку автора, є його простота та пряма характеристика ризиків інвестування коштів.

Оцінку економічної ефективності інвестицій в енергозберігаючі проекти можливо проводити за показником приведених витрат. Суть методу полягає у

мінімізації приведених витрат та ґрунтується на використанні коефіцієнта відносної ефективності капітальних вкладень [4].

Слід зазначити, що остаточний вибір варіанту реалізації заходів з енергозбереження не завжди доцільно проводити лише на основі розрахунку економічної ефективності. На нашу думку, більш обґрунтованим для цього є визначення інвестиційної привабливості енергозберігаючого проекту, яка може бути визначена як сукупність економічних, технічних, експлуатаційних показників проекту, що визначають можливість отримання максимального комплексного ефекту від впровадження проекту за мінімальних ризиків економічного, екологічного, технічного і організаційного характеру. Чисельно оцінити інвестиційну привабливість заходу чи групи заходів із енергозбереження можна за допомогою інтегрального показника інвестиційної привабливості, який необхідно визначати з урахуванням різних можливих наслідків інвестування та факторів впливу на нього: економічних, технічних, експлуатаційних [5].

Використання даного показника дає можливість більш обґрунтовано прогнозувати ефективність вкладення коштів у заходи з енергозбереження за умов обмеженого фінансування та невизначеності зовнішніх впливів.

Список використаних джерел

1. Полтавець, М.М. Класифікація процесів енергетичного забезпечення промислового підприємства / М.М. Полтавець, І.В. Журило // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. Кіровоград: КНТУ, 2011. Вип. 19. С. 121-126.
2. Джеджула, В.В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління: монографія / В.В. Джеджула; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2014. 345 с.
3. Белова, Е.М. Центральные системы кондиционирования воздуха в зданиях / Е.М. Белова. М. : Евроклимат, 2006. – 640 с.
4. Экономическая эффективность энергосбережения в системах отопления, вентиляции и кондиционирования воздуха : учеб. пособие / [А.И. Еремкин, Т.И. Королева, Г.В. Данилин и др.]. М. : Издательство Ассоциации строительных вузов, 2008. 184 с.
5. Джеджула, В.В. Економічна сутність інтегральної інвестиційної привабливості енергозберіжувальних заходів / В.В. Джеджула // Економічний часопис-XXI. 2013. № 7-8(1). С. 90-93. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_7-8%281%29__25

*Кавецька О.А., курсант
кафедри менеджменту, економіки, права та туризму
(науковий керівник – Ситник О.Ю., к.е.н., доц.)
Льотна академія Національного авіаційного університету,
м. Кропивницький*

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІ РИНКИ

Організація міжнародної діяльності фірми передбачає вибір способу виходу на закордонні ринки, який залежить від мети підприємства, масштабів